

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Dr. Heval BOZDAĞ

Ağrı Milletvekili

Erzurum Dumlupınar 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'nde 02.01.2025 tarihinde gerçekleştirdiğim ziyarette mahpusların anlatımlarından çıkanlar cezaevinde yaşananların artık münferit idari sorunlar değil; tehdit, baskı ve keyfi uygulamalarla yürütülen sistematik bir işkence ve kötü muameleye dayanan infaz rejimine dönüştüğünün açık kanıtıdır. Mahpuslar, karşılanmayan talepler ve hak ihlalleri için yasal haklarını kullanarak dilekçeler vermiş; savcılık, TBMM ve Adalet Bakanlığı'na başvurularda bulunmuş; sorunların diyalog yoluyla çözülmesini talep etmişlerdir. Buna karşılık cezaevi idaresi çözüm üretmek yerine tehdit, sindirme ve cezalandırma yöntemlerini seçerek, yıldırıcı bir tutum benimsemiştir. Mahpuslar kendilerine idari personel tarafından “Süreç bitince gereğini yapacağız, isimlerinizi aklımızda tutuyoruz” şeklinde açık tehdit içeren ifadelerin kullanıldığını, sistematik olarak tehdit aldıklarını belirtmişlerdir. Bu durum, ceza infaz kurumlarının bir keyfiyet alanı haline getirildiğini göstermektedir.

Mahpuslar dilekçe haklarını kullandıkları ve taleplerinin karşılanması yönünde girişimlerinde bulundukları için disiplin soruşturmaları ve tehditlerle karşı karşıya kalmalarının yanı sıra, bazı mahpusların aydınlatmaya çıkarılmadığını, havalandırma sürelerinin 2 saatten 1 saate indirildiğini, ortak faaliyetlerin engellendiğini, “oda temizlemek, şarkı söylemek, ekmek almamak, faaliyete çıkmamak” gibi gerekçelerin soruşturma konusu olduğunu ve ceza tehdidi olarak uygulandığını, bu sebeplerle idarenin 2 ay telefon cezası verileceğini söylediğini, onun dışında da telefon haklarını kullanma sırasında gerçekleştirilen üst aramalarında infaz

memurlarının tacize varan uygulamalarına maruz kaldıklarını, revir erişimlerinin zorlaştırıldığını, saatlerce bekletilerek aşırı güvenlik uygulamalarıyla muayeneye çıkarıldıklarını, oda değişimi taleplerinin yapılmadığını, atölye saatlerinin kısaltıldığını, sürekli cezası olanlara da ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü uygulamalarının yapıldığını, ailelerin görüşe gelirken yaşadıkları sorunlar sebebiyle görüş saatlerinin değiştirilmesi taleplerinin karşılanmadığını belirtmişlerdir. Bu uygulamaların her biri tek başına dahi kötü muamele niteliği taşıırken, bütünlüklü biçimde ele alındığında sistematik bir işkence yasağı ihlali olduğu açıktır. İdare ile mahpus temsilcileri arasındaki iletişim tamamen kesilmiş, sorun çözme iradesi bilinçli olarak ortadan kaldırılmıştır. Mahpusların talepleri açıktır;

- İletişim kanallarının tekrar açılarak, çözümler konusunda irade gösterilmesi,
- Ailelerin yaşadığı ulaşım zorlukları nedeniyle görüş saatlerinin uygun saatlere alınması ve aile görüşlerinin aynı güne getirilmesi,
- Farklı etkinlik ve faaliyet planlamalarının yapılması,
- Hak ihlallerinin ortadan kaldırılması, keyfi soruşturmaların durdurulması, ağırlaştırılmış müebbet hükümlülerinin havalandırma saatlerinin tekrar 2 saate çıkarılmasıdır.

Bu koşullar altında mahpuslar, taleplerinin sürekli yok sayılması ve tehdit altında tutulmaları nedeniyle açlık grevine başlama kararı aldıklarını ifade etmişlerdir. Bu noktadan sonra yaşanabilecek her türlü olumsuzluk, idarenin ve Bakanlığınızın siyasi ve hukuki sorumluluğu altındadır.

Bu Bağlamda;

1. Ceza infaz kurumlarında görevli personelin mahpuslara yönelik olarak “gereğini yapacağız”, “isimlerinizi aklımızda tutuyoruz” gibi tehdit içeren ifadeler kullanması, Bakanlığınıza göre disiplin suçu değil midir? Bu iddialarla ilgili herhangi bir soruşturma başlatılacak mıdır?
2. Mahpusları tehdit eden ilgili görevlilerin tespitine ve gerekli cezai işlemlerin yapılmasına dair herhangi bir soruşturma başlatılacak mıdır?
3. Tehditler sonrası mahpusların güvenliği ile ilgili olarak ilgili kişiler hakkında görevden uzaklaştırma dâhil olmak üzere herhangi bir önleyici tedbir alınmış mıdır? Koruma yükümlülüğünüz bakımından Bakanlığınızca herhangi bir ivedi müdahalede bulunulmuş mudur?

4. Mahpusların dilekçe ve başvuru haklarını kullanmalarının ardından, toplu hak kısıtlamalarına maruz bırakılmaları açık olarak misilleme niteliğinde kötü muamele yasağı ihlali değil midir?
5. Aydınlatma hakkının kaldırılması, havalandırma süresinin düşürülmesi gibi uygulamalar hangi hukuki gerekçelere dayanmaktadır?
6. “Şarkı söylemek”, “oda temizlemek”, “ekmek almamak” gibi fiillerin disiplin soruşturmasına konu edilmesinin yasal dayanakları nedir? Açık biçimde keyfi bir cezalandırma pratiği değil midir?
7. Cezaevi idaresi ile mahpus temsilcileri arasındaki iletişimin bilinçli biçimde kesilmesi, sorunların büyümesine ve telafisi güç sonuçlara yol açmayacak mıdır?
8. Revir ve hastane sevklerinde mahpusların saatlerce bekletilmesi ve aşırı güvenlik uygulamalarıyla muayeneye çıkarılması, insan onuruna aykırı muamele kapsamında değil midir?
9. Aile görüşlerinin ulaşım koşulları dikkate alınmadan planlanması ve fiilen engellenmesi hak ihlali değil midir?
10. Ceza infaz kurumunda ortak faaliyetlerin kaldırılması, atölye sürelerinin düşürülmesi ve sosyal temasın engellenmesiyle tecrit koşullarının fiilen ağırlaştırıldığı iddiası doğru mudur?
11. Mahpusların, idareden hiçbir çözüm iradesi görmedikleri için açlık grevine başlama kararları karşısında, Bakanlığınızca acil ve ivedi bir şekilde atılacak somut adımlar olacak mıdır?
12. Olası bir açlık grevinin yaratacağı sonuçlardan, cezaevi idaresi ve Bakanlığınızın sorumlu olacağını kabul ediyor musunuz?
13. Söz konusu ceza infaz kurumunda tehdit içeren uygulamaların durdurulması, keyfi soruşturmaların kaldırılması, ortak faaliyetlerin yeniden başlatılması, havalandırma ve atölye sürelerinin eski haline getirilmesi, aile görüşlerinin eşit ve erişilebilir biçimde düzenlenmesi yönünde acil bir müdahaleniz olacak mıdır?
14. Söz konusu ceza infaz kurumunda yürütülen uygulamaların, işkence ve kötü muamele yasağı kapsamında bağımsız ve etkili biçimde soruşturulması için bir adım atılacak mıdır?